

**ROZŠÍŘENÍ EXPOZICE URAN V ČESKÝCH DĚJINÁCH V AREÁLU
PAMÁTNÍKU VOJNA, POBOČCE HORNICKÉHO MUZEA PŘÍBRAM,
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE STŘEDOČESKÉHO KRAJE**

Expozice Uran v českých dějinách byla představena veřejnosti 3.10.2007. Na jejím vzniku měl zásluhu především renomovaný historik hornictví PhDr. Jiří Majer, CSc., který shromáždil téměř všechny dostupné materiály a jejich interpretací pro laickou i odbornou veřejnost vytvořil scénář k expozici, která představuje fenomén uranu v historickém kontextu s přesahem do dalších oborů, například lázeňství či energetiky. Vznikl expoziční projekt, který dosud nebyl v tomto rozsahu a komplexnosti zpracován. Od počátku se jednalo o expozici koncipovanou jako paralelní, totiž zahrnující část interiérovou a exteriérovou. V době otevření byla dokončena část interiérová s vizí aktualizace uváděných údajů, k čemuž také dochází (např. vývoj ceny na světových trzích). Zároveň byly představeny exponáty v exteriéru (vrátky, huntíky, nakladače, razicí stroj VV4 aj.) s předpokladem jejich postupného doplňování. A skutečně v průběhu následujících let se podařilo díky státnímu podniku DIAMO získat další exponáty, které pomohly rozšířit tuto tematickou expozici. Dokonce mohlo dojít k úpravě a expozičnímu využití další budovy, konkrétně bývalé řetízkové šatny a sprch. Díky spolupráci Hornického muzea Příbram a státním podnikem DIAMO bylo možné vybavit tento objekt do stavu představující původní účel budovy. Vybavení řetízkové šatny a sprch bylo převezeno z jednoho areálu v západních Čechách, který procházel asanační, a došlo k jeho instalování v areálu Památníku Vojna. V loňském roce byl u příležitosti Mezinárodního dne muzeí představen Geopark příbramského uranového ložiska věnovaného prof. Jiřímu Krupičkovi, geologovi a zdejšímu politickému vězni (zemřel letos, týden před svými 101. narozeninami). Vybrané vzorky představují zdejší polymetalický revír patřící mezi nejvýznamnější ložiska uranu v České republice, v němž bylo vytěženo v období 1948–1991 přibližně 48 000 t uranu. Důlní práce zde dosáhly hloubek více než 1800 m. Zdejší ložisko je situované v exokontaktu hornin středočeského plutonického komplexu se sedimentárními horninami Barrandienu. Karbonátové žíly, nesoucí uranové zrudnění, pronikaly většinou metamorfovanými

černými břidlicemi až rohovci, při přechodu žil do permokarbonských granitoidů se zrudnění rychle vytratilo. Nejvíce převládající horninou na odvalech šachet příbramských uranových dolů jsou proterozoické břidlice až rohovce, často se také vyskytují kambrické slepence s typickými výskyty velkých valounů křemene, zvláště na odvalu šachty č. 16. Ze žilných hornin převládají černozelelé diabasy, diabasové porfyryty a porfyryty. Zajímavostí je výskyt dekorativního sférolitického kersantitu zejména na odvalu šachty č. 1. Často se také vyskytují žilné aplity a granity, nejčastěji okrajového typu. Z minerálů na haldách jednoznačně převládá kalcit, ve formě žilných výplní o mocnosti až několika desítek centimetrů. Místy se v kalcitových žilovinách hojně nachází uraninit. Výše zmíněné horniny a ukázky kalcitových žilných výplní, pocházející především z odvalu šachty č. 16, jsou součástí Geoparku příbramského uranového v areálu Památníku Vojna.

Ke stejnému dni Hornické muzeum Příbram, příspěvková organizace Středočeského kraje, zprovoznilo v areálu Památníku Vojna novou trasu hornického vláčku. Po trati obnovené v Prokopské štole roku 1998 a železnici vybudované roku 2007 mezi Ševčinským a Vojtěšským dolem na Březových Horách se jedná o 3. drážní těleso vybudované naší organizací. V tomto případě můžeme mluvit o významném rozšíření skanzenu důlní techniky. Na trati hornického vláčku jsou zřízeny 2 výhybny. Jedna je opatřena přístřeškem a slouží k parkování lokomotivy, v našem případě typu Metallist. Druhá výhybna je vybudována za účelem odstavení aktuálně nepoužívaných vagonů, v našem případě typu DM 12. V polovině trasy je zřízeno křížení umožňující změnu směru jízdy, která se provádí v pravidelných intervalech z důvodu stejnoměrného opotřebovávání tažné lokomotivy. Trať je jednokolejná s obousměrným provozem, rozchod trati je 450 mm. Její svršek je z důlních kolejnic připevněných na dřevěných pražcích uložených ve šterkovém loži. S ohledem na malou traťovou rychlost, maximální provozní rychlost na rovných úsecích 5 km/h, v oblouku 3 km/h a před a ve výhybce 2 km/h, byly směrové oblouky navrženy jako kružnicové, bez přechodnic. Ve výhybnách jsou použity standardní důlní výhybky o poloměru $R = 5$ m, oblouky vláčku tvoří poloměr $R = 10$ m. Kolej úzkorozchodné tratě je vybudována z vignolových důlních kolejnic výšky 93 mm. Úseky pocházené pěšími (nástupiště) jsou zpevněny dlažbou. Na trati dlouhé cca 300 vozí tento hornický vláček návštěvníky kolem autentických budov areálu Památníku Vojna, umožňuje výhled na odval šachty č. 2 a na exponáty důlní techniky. K zatím poslednímu rozšíření expozice došlo v letošním roce, a to instalací třítážové klece ve vertikální poloze. Věříme, že v tomto trendu, nevím zda i tempu, bychom rádi pokračovali. Doufáme, že těmito počiny naplnujeme ideu a důstojně navazujeme na odkaz pana PhDr. Jiřího Majera, CSc., který již bohužel není mezi námi († 2008).

